

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	15.07.2023
Avaldamismärge:	RT I, 28.12.2022, 27

Eesti looduse infosüsteemi asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus

Vastu võetud 08.06.2022 nr 26
[RT I, 10.06.2022, 4](#)
jõustumine 13.06.2022

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
21.12.2022	RT I, 28.12.2022, 12	01.01.2023

Määrus kehtestatakse [keskkonnaseadustiku üldosa seaduse](#) § 39⁵ lõike 9 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Andmekogu asutamine ja ametlik nimetus

(1) Käesoleva määrusega asutatakse riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu ametliku nimetusega Eesti looduse infosüsteem (edaspidi *andmekogu*).

(2) Andmekogu ametlik lühend on EELIS.

§ 2. Andmekogu eesmärk

Andmekogu eesmärk on koguda ja avalikustada süstematiseeritud teavet keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 39⁵ lõigetes 1 ja 3 nimetatud keskkonnaga seotud ruumiobjektide kohta.

§ 3. Andmekogu vastutav töötleja

(1) Andmekogu vastutav töötleja on Keskkonnaagentuur.

(2) Andmekogu vastutav töötleja:

- 1) tagab andmekogu pidamise õigusaktides sätestatud nõuete järgi;
- 2) tagab andmekogu arendamise, haldamise ja pidamise finantseerimise;
- 3) juhib andmekogu arendustöid;
- 4) määrab andmekogu käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks andmekogu turvameetmed ja korraldab nende rakendamise;
- 5) sisestab, töötleb ja avalikustab andmekogu andmeid;
- 6) tagab andmekogusse kantud andmete kättesaadavuse ja asjakohasuse;
- 7) tagab andmekogu teenuste kasutajatoe;
- 8) informeerib volitatud töötlejaid aegsasti kavandatavatest muudatustest andmekogu pidamisel ning olulistest takistustest ja probleemidest andmekoguga seotud kohustuste täitmisel;
- 9) teeb oma pädevuse piires järelevalvet andmekogu pidamise üle.

§ 4. Andmekogu volitatud töötlejad

(1) Andmekogu volitatud töötlejad on Keskkonnaamet, Keskkonnaministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus, Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus.
[[RT I, 28.12.2022, 12](#)- jõust. 01.01.2023]

(2) Keskkonnaamet:

- 1) sisestab ja töötleb kavandatavate kaitstavate alade ja looduse üksikobjektide, kaitstavate ja kavandatavate kaitstavate alade kaitsekorra tingimuste, vääriselupaikade, liikide ohustatuse hindamise, liigi leiukohtade ja vaatluste, inventeeritud elupaikade, jahipiirkondade, veemajanduskava meetmete ja asjakohasel juhul meetmete rakendamise, jääkreostusobjektide või -alade, puuraukude ja puurkaevude, vertikaalsete ja veekogusse paigutatud maasoojussüsteemide, paisude ja kalapääsude, ristipuude ja ristimetsade ning kaitsekohustuse teatiste, kaitsekorralduskavade, liigikaitse ja ohjamise ning elupaiga tegevuskavade andmeid;
- 2) tagab käesoleva lõike punktis 1 nimetatud andmetega seotud kasutajatoe;
- 3) informeerib vastutavat töötlejat ja teisi volitatud töötlejaid olulistest takistustest ja probleemidest andmekoguga seotud kohustuste täitmisel;
- 4) rakendab meetmed andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse nõuete tagamiseks;
- 5) osaleb koos andmekogu vastutava töötleja ja teise volitatud töötlejaga andmekogu arendustöodes;
- 6) teeb andmekogu vastutavale töötlejale ettepanekuid andmekogu arendamiseks.

(3) Keskkonnaministeerium:

- 1) sisestab ja töötleb neid merestrateegia raamdirektiivi kohaseid andmeid (mereala keskkonnaseisundi indikaatorid, merestrateegia sihid ja nende indikaatorid), mis ei kuulu vastutava töötleja kohustuste hulka, ning asjakohasel juhul veemajanduskava meetmete rakendamise andmeid;
- 2) tagab käesoleva lõike punktis 1 nimetatud andmetega seotud kasutajatoe;
- 3) informeerib vastutavat töötlejat ja teisi volitatud töötlejaid olulistest takistustest ja probleemidest andmekoguga seotud kohustuste täitmisel;
- 4) rakendab meetmed andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse nõuete tagamiseks;
- 5) osaleb koos andmekogu vastutava töötleja ja teiste volitatud töötlejatega andmekogu arendustöodes;
- 6) teeb andmekogu vastutavale töötlejale ettepanekuid andmekogu arendamiseks.

(4) Riigimetsa Majandamise Keskus:

- 1) sisestab ja töötleb pärandkultuuri objektide, välja arvatud ristipuud ja ristimetsad, andmeid;
- 2) tagab käesoleva lõike punktis 1 nimetatud andmetega seotud kasutajatoe;
- 3) informeerib vastutavat töötlejat ja teisi volitatud töötlejaid olulistest takistustest ja probleemidest andmekoguga seotud kohustuste täitmisel;
- 4) rakendab meetmed andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse nõuete tagamiseks;
- 5) osaleb koos andmekogu vastutava töötleja ja teiste volitatud töötlejatega andmekogu arendustöodes;
- 6) teeb andmekogu vastutavale töötlejale ettepanekuid andmekogu arendamiseks.

(5) Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus:

[RT I, 28.12.2022, 12- jõust. 01.01.2023]

- 1) sisestab ja töötleb Natura 2000 erametsamaa toetuse alade, erametsanduse toetuse alade ja vääriselupaiga kaitse lepingute andmeid;
- 2) tagab käesoleva lõike punktis 1 nimetatud andmetega seotud kasutajatoe;
- 3) informeerib vastutavat töötlejat ja teisi volitatud töötlejaid olulistest takistustest ja probleemidest andmekoguga seotud kohustuste täitmisel;
- 4) rakendab meetmed andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse nõuete tagamiseks;
- 5) osaleb koos andmekogu vastutava töötleja ja teiste volitatud töötlejatega andmekogu arendustöodes;
- 6) teeb andmekogu vastutavale töötlejale ettepanekuid andmekogu arendamiseks.

(6) Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus:

- 1) korraldab andmekogu haldamise, hooldamise ja majutamise;
- 2) kasutab andmekogu arendamiseks ja haldamiseks eraldatud vahendeid sihipäraselt ja tõhusalt;
- 3) teeb andmekogu vastutavale ja teistele volitatud töötlejatele ettepanekuid andmekogu arendamiseks;
- 4) korraldab ja koordineerib andmekogu arendustöid ning andmekogu infrastruktuuri hankimist või rentimist;
- 5) rakendab meetmed andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse nõuete tagamiseks ning korraldab andmekogu varukoopiate tegemise;
- 6) tagab andmekogu infotehnoloogilise kasutajatoe;
- 7) informeerib vastutavat ja teisi volitatud töötlejaid olulistest takistustest ja probleemidest andmekoguga seotud kohustuste täitmisel.

2. peatükk

Andmekogu ülesehitus ja andmekogu pidamise nõuded

§ 5. Andmekogu ülesehitus

(1) Andmekogu peetakse ühetasandilise infotehnoloogilise andmekoguna.

(2) Andmekogu koosseisu kuuluvad digitaalsed andmed ja digitaalsed alusdokumendid ning andmekogu on seotud analüüतिकarakendusega (andmeladu).

(3) Andmekogusisesed komponendid on:

- 1) ametnikele suunatud ametniku rakendus;
- 2) välitöödeks kasutatav välitöö rakendus.

(4) Andmekogu avalikustamisele kuuluvad andmed avalikustatakse keskkonnaportaalis.

§ 6. Andmekogusse kantud andmete kaitse

(1) Andmekogu andmete kaitse hõlmab:

- 1) käideldavust, tagades andmete kättesaadavuse;
- 2) terviklust, välistades andmete tahtmatu või tahtliku volitamata muutmise;
- 3) konfidentsiaalsust, kaitses andmeid volitamata töötlemise eest.

(2) Andmekogu andmete käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks rakendatakse asjakohaseid organisatsioonilisi, füüsilisi ja infotehnilisi turvameetmeid.

(3) Andmekogusse kantud andmete turvaklass on K2T2S1 ja turbeaste on M.

3. peatükk

Andmekogusse kantavad andmed, alusdokumendid ja andmete töötlemine

§ 7. Andmekogusse õigusaktide alusel kantavad ruumiobjektid

(1) Andmekogusse kantakse järgmised looduskaitseaduse kohased ruumiobjektid:

- 1) kaitseala;
- 2) hoiuala;
- 3) kaitsealune liik ja kivistis ning selle leiukoht;
- 4) püsielupaik, sh lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaik;
- 5) kaitstav looduse üksikobjekt;
- 6) kohaliku omavalitsuse üksuse tasandi kaitstav loodusobjekt;
- 7) Natura 2000 võrgustiku ala;
- 8) suurte üleujutusosaladega siseveekogude kõrgveepiir.

(2) Andmekogusse kantakse jahiseaduse kohane ruumiobjekt jahipiirkond.

(3) Andmekogusse kantakse metsaseaduse kohane ruumiobjekt väriselupaik.

(4) Andmekogusse kantakse järgmised veeseaduse kohased ruumiobjektid:

1) nitraaditundlik ala ja selle piires asuvad kaitsmata põhjaveega pae- ja karstialad pinnakatte paksusega kuni kaks meetrit ning kaitset vajavad olulised allika- ja karstialad ning nendele aladele jäävad karstivormid ja karstijärvikud;

- 2) põhjaveekogum;
- 3) põhjaveekiht;
- 4) põhjaveekompleks;
- 5) põhjaveevaru;
- 6) põhjaveevaruga ala;
- 7) üleujutusega seotud oluline riskipiirkond;
- 8) veekogu;
- 9) pinnaveekogum, sh tehisveekogum ja tugevasti muudetud veekogum;
- 10) veehaare, sh selle sanitaarkaitseala, hooldusala ja toiteala;
- 11) veelase;
- 12) reoveekogumisala;
- 13) reo- ja sademevee ning joogivee puhasti;
- 14) valgla;
- 15) vesikond;
- 16) pais ja kalapääs;
- 17) puurkaev;
- 18) puurauk;
- 19) vertikaalne ja veekogusse paigutatud maasoojussüsteem;
- 20) vesiviljeluskasvandus.

(5) Andmekogusse kantakse keskkonnaseaduse kohased ruumiobjektid, nagu keskkonnaseire jaam, ala ja koht.

§ 8. Andmekogusse kantavad muud ruumiobjektid ja andmed

Andmekogusse kantakse järgmised riigi keskkonnakaitseülesannete täitmisel kogutud ruumiobjektid ja andmed:

- 1) inventeeritud elupaik;
- 2) kaitse korraldamisega seotud toetusõiguslik ala;

- 3) looduslikku tasakaalu ohustava võõrliigi leiukoht;
- 4) jääkreostusobjekt või -ala;
- 5) pärandkultuuri objekt, sealhulgas ristipuu ja ristimets;
- 6) ürglooduse objekt;
- 7) meresaar;
- 8) rahvusvaheliste lepete täitmiseks määratud ala;
- 9) merestrateegia raamdirektiivi kohased andmed – hindamisüksused, mereala hea keskkonnaseisundi tunnused ja kriteeriumid, mereala keskkonnaseisundi indikaatorid, seisundihinnangud, merestrateegia sihid ja nende indikaatorid, seireprogramm ja selle seirejaamad ja -alad, merestrateegia meetmed;
- 10) veepoliitika raamdirektiivi kohased andmed – seisundihinnangud, seisundinäitajad ja erandid, koormused ning veemajanduskava meetmed ja andmed meetmete rakendamise kohta;
- 11) loodusvaatluste andmed;
- 12) rõngastuse andmed.

§ 9. Ruumiobjektide kohta andmekogusse kantavad andmed ja dokumendid

Käesoleva määruse §-s 7 ja § 8 punktides 1–8 nimetatud ruumiobjektide kohta kantakse andmekogusse vähemalt järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) ruumiobjekti nimetus või registrikood;
- 2) ruumiobjekti erinimetus või -liigitus;
- 3) ruumiobjekti asukoht või geograafiline ala;
- 4) ruumiobjekti piir;
- 5) ruumiobjekti tekkimise või määramise aeg, kui see on teada;
- 6) ruumiobjekti tüüp ja kaitsestaatus;
- 7) ruumiobjekti omadusi kirjeldavad näitajad, nagu pindala, pikkus ja sügavus;
- 8) ruumiobjekti seisund, hinnang või ohustatus nende olemasolul;
- 9) ruumiobjektiga seonduvad tegevuspiirangud ja õigused nende olemasolul;
- 10) ruumiobjekti andmekogusse esitaja selle olemasolul;
- 11) ruumiobjekti andmete kogumise alusdokument asjakohasel juhul;
- 12) ruumiobjekti kaitse korraldamisega seotud kava selle olemasolul;
- 13) ruumiobjekti identifikaator;
- 14) ruumiobjekti identifitseeriv tunnus ruumiobjekti andmeid põhilandmetena pidavas andmekogus, kui ruumiobjekti andmed võetakse teisest andmekogust.

§ 10. Ruumiobjekti kirjeldavad muud andmed

Andmekogusse kantud ruumiobjektile võib vajaduse korral või Euroopa Liidu õigusaktist või rahvusvahelisest õigusest tulenevalt lisada kirjeldavaid andmeid, nagu objekti erinimetus või -liigitus või muid objektiga seotud andmeid.

§ 11. Täpsustused ruumiobjektide määramisel

- (1) Veekogu tüüp määratakse andmekogus.
- (2) Veekogu ruumikuju andmed võetakse andmekogusse Eesti topograafia andmekogust.
- (3) Kui keskkonnaseire jaamaks määratud seirepuurkaevu kasutatakse samal ajal joogivee saamiseks, lisatakse keskkonnaseire jaamale viide puurkaevule.

§ 12. Objekti registrikood

- (1) Objekti registrikood on andmekogusse kantud objekti ühest kindlaksmääramist võimaldav unikaalne kood.
- (2) Objekti registrikood moodustatakse objektitüübi põhjal kindlaksmääratud kujul tähtedest ja numbritest andmekogu tarkvara abil.
- (3) Objekti registrikood moodustatakse objektidele, mille andmekogusse kandmine tuleneb õigusaktist.

§ 13. Alusdokumendid

- (1) Andmete andmekogusse kandmise alusdokumendid on:
 - 1) õigusakt, mis kehtestab ruumiobjekti või selle piirid;
 - 2) luba, mis määrab ruumiobjekti paiknemise;
 - 3) üld- või detailplaneering;
 - 4) uuringu, inventeerimise, mõju hindamise või riikliku keskkonnaseire aruanne;
 - 5) andmete esitaja taotlus;
 - 6) loaga määratava objekti ehitusprojekt;
 - 7) ruumiobjektiga seotud leping;
 - 8) paikvaatluse või objekti kontrolli protokoll.
- (2) Andmekogusse ei kanta teise andmekogu põhilandmete alusdokumente.

§ 14. Andmete säilitamine ja arhiveerimine

(1) Andmekogus säilitatakse andmeid alaliselt.

(2) Andmekogusse kantud andmete alusdokumente säilitatakse asjakohasel juhul kooskõlas vastutava ja volitatud töötajate asjaajamiskorras ette nähtud säilitustähtaegadega, mille lõppemise järel antakse need arhiiviseaduse ja muude seaduste ning nende alusel kehtestatud õigusaktide kohaselt avalikku arhiivi või otsustatakse nende hävitamine.

4. peatükk Andmete andmekogusse esitamine ja juurdepääs andmekogusse kantud andmetele

§ 15. Andmete andmekogusse esitamine

(1) Andmekogusse esitavad andmeid:

1) vastutav töötaja tema enda kogutud andmete ulatuses;

2) Keskkonnaamet, Keskkonnaministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus ja Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus andmekogu volitatud töötajatena käesoleva määruse §-s 4 nimetatud andmete ulatuses;

[RT I, 28.12.2022, 12- jõust. 01.01.2023]

3) teabevaldaja seadusega või selle alusel antud õigusaktiga sätestatud juhul ja korras või andmekogu vastutava töötajaga kokkulepitul andmevahetuse ulatuses;

4) puurkaevu või -augu puurimistöö teinud isik ehitusseadustiku § 125 lõike 2 alusel;

5) loodusvaatleja;

6) rõngastaja.

(2) Õigusaktidest tulenevad andmed sisestatakse andmekogusse esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kümne tööpäeva jooksul õigusakti kehtestamisest või muutmisest.

§ 16. Ruumiobjekti või selle piiriandmete esitamine

(1) Andmekogu vastutavale või volitatud töötajale käesoleva määruse §-des 3 ja 4 sätestatud ülesannete jaotuse järgi esitavad õigusaktiga kehtestatavad ruumiobjektid või ruumiobjekti piiriandmed järgmised vastava õigusakti ettevalmistanud asutused järgmiste ruumiobjektide kohta:

1) Keskkonnaamet või kohaliku omavalitsuse üksus – kaitstav loodusobjekt;

2) Keskkonnaamet – veehaarde sanitaarkaitseala, hooldusala ja toiteala;

3) Keskkonnaministeerium – reoveekogumisala, nitraaditundlik ala, põhjaveekogum, põhjaveevaru, pinnaveekogum, valgala, vesikond, keskkonnaseire jaam, ala ja koht, veekogumite hea seisundi saavutamise suhtes kohaldatud erandid.

(2) Andmed loaga määratava puurkaevu ja selle paiknemise kohta esitab andmekogu vastutavale töötajale kohaliku omavalitsuse üksus, arvestades käesoleva määruse §-s 4 sätestatud ülesannete jaotust.

§ 17. Andmevahetus

(1) Andmevahetus teiste andmekogudega toimub riigi infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu avaliku teabe seaduse § 43⁹ lõike 1 punkti 5 alusel kehtestatud õigusakti kohaselt.

(2) Andmekogu saab järgmisi andmeid järgmistest andmekogudest ja infosüsteemidest:

1) äriregister – ettevõtte üldandmed ja ettevõtjaga seotud isikute esindusõigused ettevõtte sisselogimisel andmete õigsuse kontrollimiseks;

2) rahvastikuregister – kasutaja elukoha aadress ja e-posti aadress kasutaja teavitamiseks;

3) Eesti topograafia andmekogu – topograafiliste nähtuste ruumiobjektid ja neid iseloomustavad andmed;

4) aadressiandmete süsteem – objekti koha-aadress;

5) kinnistusraamat – kinnisasja andmed;

6) riigi kinnisvararegister – riigi kinnisvararegistri objekti andmed;

7) majandustegevuse register – tegevuslubade andmed;

8) maakataster – kitsenduste ja katastriüksuste andmed;

9) keskkonnaseire andmekogu – keskkonnaseire andmed;

10) keskkonnaotsuste infosüsteem – keskkonnakaitsealuste ja registreeringute andmed;

11) PlutoF infosüsteem – taksonoomia ja kaitsealuse liigi ning võõrliigi leiukohaga seotud vaatlusandmed;

12) ehitisregister – ehitise andmed, ehitise muudatuste andmed, ehitisega seotud dokumendid.

§ 18. Andmekogusse kantud andmete õigsuse tagamine

- (1) Andmekogusse esitatud andmete õigsuse ja ajakohasuse eest vastutab andmete esitaja.
- (2) Andmekogusse kantud andmete muutumise või neis vigade ilmnemise korral parandab andmete esitaja, vastutav või volitatud töötleja andmed viivitamata.
- (3) Kui andmekogu ei võimalda andmete esitajal andmeid parandada, teavitab ta andmete muutumisest või andmetes vea avastamisest viivitamata vastutavat või volitatud töötlejat.

§ 19. Juurdepääs andmekogule ja andmekogusse kantud andmetele

- (1) Andmekogusse kantud andmed on avalikud, välja arvatud juhul, kui nendele on kehtestatud juurdepääsupiirang seaduses või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) sätestatud ulatuses ja tingimustel.
- (2) Erasisikutest andmete esitajate isikuandmed ei ole avalikud.
- (3) Juurdepääs andmekogu avalikele andmetele tagatakse keskkonnaportaali kaudu kasutajat tuvastamata.
- (4) Andmetele, mille avalikustamine on õigusaktiga piiratud, on juurdepääs piiratud kasutajaõigustega või väljastatakse andmed avaliku teabe seaduse § 38 lõikes 3 või 4 sätestatud juhul vastava taotluse alusel.
- (5) Kasutajaõigused andmete andmekogusse kandmiseks antakse ainult registreeritud kasutajatele.
- (6) Andmekogu vastutav või volitatud töötleja annab registreeritud kasutajatele kasutajaõigused rollidele jagatud õiguste alusel.
- (7) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kasutajaõigused peatatakse registreeritud kasutaja töölt lahkumise, kasutuslepingu lõppemise või kasutajaõiguste lõppemise korral.
- (8) Vastutav töötleja annab andmete töötlemise õiguse andmete esitajale õigusaktides andmete esitajale sätestatud pädevuse järgi. Andmete esitaja taotluse alusel võib vastutav töötleja anda pädevale ametiasutusele õiguse anda andmete töötlemise õigus asutuse piires edasi.
- (9) Registreeritud kasutajate digitaalne tuvastamine toimub kõrge turvalisuse tasemega autentimisvahendit kasutades.

§ 20. Andmete logimine

- (1) Andmete andmekogusse kandmine, muutmine, kehtetuks tunnistamine ja kustutamine (edaspidi *kanne*) ning juurdepääsupiiranguga andmete vaatamine (edaspidi *päring*) logitakse.
- (2) Iga andmekogus andmetega tehtud kande ja päringu kohta säilitatakse vähemalt järgmised andmed:
 - 1) kande või päringu teinud isiku nimi;
 - 2) kande või päringu tegemise kuupäev ja kellaeg.
- (3) Kande logisid säilitatakse andmekogus alaliselt.
- (4) Päringu logisid säilitatakse andmekogus viis aastat päringu tegemisest arvates.

5. peatükk Andmekogu pidamise rahastamine

§ 21. Andmekogu pidamise rahastamine

Andmekogu hooldus- ja arendustöid ning pidamist rahastatakse riigieelarvest või muudest vastutavale ja volitatud töötlejatele selleks eraldatud vahenditest.

6. peatükk Rakendussäte

§ 22. Andmete ülekandmine

Andmekogusse kantakse keskkonnaregistrist üle kõik andmed, mida käesoleva määruse jõustumise järel kogutakse Eesti looduse infosüsteemi.